

Docentenhandleiding

Ondernemingsvormen

- Film Jaapp-

Dit is een product van :

Belastingdienst

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Inhoud

1. Inleiding.....pag 3
2. Algemene informatie voor de docent..... pag 3
3. Lesmateriaal.....pag 5
4. Achtergrondinformatie docent.....pag 6
5. Verantwoording.....pag 14

In aparte documenten:

Bijlage 1 : Opdrachten Film Jaapp

Bijlage 2 : Uitwerking opdrachten Film Jaapp

Bijlage 3 : Samenvatting theorie Film Jaapp

1. Inleiding

Voor u ligt de docentenhandleiding van de les Ondernemingsvormen en belastingheffing. Dit is een Economie les voor bovenbouw havo/vwo. Deze docentenhandleiding is een hulpmiddel bij het voorbereiden van de les Ondernemingsvormen en belastingheffing. De les is toegespitst op Inkomstenbelasting. De docentenhandleiding bevat algemene informatie voor de docent, opdrachten voor in de les en achtergrondinformatie/theorie voor de docent over het thema Ondernemingsvormen en belastingheffing.

Veel plezier met deze les,

Utrecht, 22 augustus 2014

Disclaimer:

Het lesmateriaal voor middelbare scholieren is tot stand gekomen in een samenwerking tussen de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Belastingdienst en de Vereniging van leraren in de economische-maatschappelijke vakken (VECON). De NOB, de Belastingdienst, de VECON en de auteur van deze docentenhandleiding hebben de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht bij de samenstelling van het aangeboden lesmateriaal. Zij kunnen echter niet garanderen dat deze informatie compleet, actueel en/of juist is. De NOB, de Belastingdienst, de VECON en/of de auteur aanvaarden dan ook geen aansprakelijkheid voor enige directe of indirecte schade als gevolg van of in verband met het gebruik van met het lesmateriaal beschikbaar gestelde informatie of documenten. De in de docentenhandleiding ingenomen standpunten zijn slechts voorbeelden van standpunten die kunnen worden ingenomen en vertegenwoordigen uitsluitend de mening van de auteur van de handleiding en niet die van de NOB en/of de Belastingdienst en de VECON.

2. Algemene informatie voor de docent

2.1 Doelgroep

Deze les is gemaakt voor de Bovenbouw havo/vwo en kan gegeven worden bij de vakken Economie en/ of management en organisatie.

2.2 Tijd

De basis voor de les is een film van 11 minuten.

2.3 Leerdoelen

Er is een aantal globale doelstellingen beschreven voor deze les. Indien er gekozen wordt voor het opsplitsen van de les over verschillende dagen kunnen de leerdoelen meer specifiek worden gemaakt.

Doelstellingen:

Aan het eind van de les kan de leerling:

- Uitleggen wat het betekent als je deelneemt aan het economisch verkeer;
- Uitleggen wanneer er sprake is van een onderneming voor de Inkomstenbelasting;
- Uitleggen wat de rechtsvormen: eenmanszaak, CV, VOF, BV, NV inhouden.
- Beargumenteren of er sprake is van ondernemerschap bij gegeven cases.
- een eenvoudige berekening van de fiscale winst maken.

2.4 Randvoorwaarden

Voor het afspelen van de film is een digibord, beamer of pc, ipad nodig en internet verbinding nodig.

2.5 Lesopzet

Deze les bestaat uit een film een docentenhandleiding en een aantal opdrachten. De docent kan de film afspelen en zelf bepalen of en wanneer hij de film stil legt voor vragen, stellingen, oefeningen of extra informatie. Hiervoor zijn de clips van de film losgeknipt van elkaar, zodat er natuurlijke momenten zijn om de film stop te zetten. De opdrachten zijn facultatief. De docent kan een keuze maken welke opdrachten hij behandelt.

3. Lesmateriaal

3.1 Docentenhandleiding

Deze les heeft een film als basis. De film en deze docentenhandleiding behandelt enkel ondernemerschap voor de inkomstenbelasting. De les beoogt niet uitputtend te zijn. De docent kan naar behoefte zijn les uitbreiden en dieper ingaan op de materie.

De Docentenhandleiding bevat informatie over de les. Er is achtergrondinformatie voor de docent opgenomen. In bijlage 1 zijn een aantal opdrachten opgenomen. In bijlage 2 zijn de uitwerkingen van de opdrachten opgenomen. In bijlage 3 is een samenvatting van de inhoud van de les opgenomen. Deze kan aan leerlingen worden verstrekt.

Er zijn ideeën om ook voor ondernemerschap voor de Omzetbelasting een les te maken, maar deze plannen zijn nog niet definitief.

3.2 Film

De basis voor de les is een film van 11 minuten. Deze film behandelt het ondernemers 'levensverhaal' van een jongen (Jaap) die vanuit zijn hobby, het maken van app's, een bedrijf opstart. Tijdens dit traject krijgt hij te maken met verschillende ondernemingsvormen en Inkomstenbelasting/Vennootschapsbelasting. In de verschillende fases van het ondernemerschap komt steeds een onderdeel theorie aan bod met betrekking tot die fase.

3.3 Opdrachten

Ter aanvulling op de film worden een aantal opdrachten, vragen en discussiepunten bij de film geleverd. De docent is vrij om de film in zijn geheel te behandelen of onderdelen eruit te halen die op dat moment van toepassing zijn. De opdrachten zijn opgenomen in bijlage 1 en de uitwerkingen zijn opgenomen in bijlage 2.

3.4 Samenvatting Theorie

De theorie die wordt besproken in de film wordt ook samengevat in een hand-out die aan de leerlingen kan worden verstrekt. Deze hand-out is bijgevoegd als bijlage 3.

4. Achtergrondinformatie docent¹

1. Inleiding

Het belastingstelsel heeft primair een **budgettaire functie**, te weten het ophalen van geld om de overheidsuitgaven te bekostigen. Naast deze budgettaire functie heeft het belastingstelsel een **instrumentele functie** om bepaalde nevendoeleinden te bereiken op andere beleidsterreinen, zoals milieu, werkgelegenheid en volksgezondheid. Het idee hierachter is dat het gedrag van burgers, bedrijven en instellingen zich laat beïnvloeden door financiële prikkels. De instrumentele functie wordt wel onderverdeeld in een **allocatieve functie**, een **verdelingsfunctie** en een **economische functie**. Bij de allocatieve functie beïnvloedt de overheid de samenstelling van het nationaal inkomen en de nationale consumptie. Denk in dit verband aan milieubelastingen, vrijstellingen voor 'groene beleggingen' in box 3 en de hypotheekrenteaftrek. Via de verdelingsfunctie probeert de overheid tot een gewenste inkomensverdeling te komen, bijvoorbeeld door het progressieve tarief in de inkomstenbelasting. Als de overheid via de belastingheffing de economische bedrijvigheid probeert te stimuleren, wordt gesproken over de economische functie.

In dit lesmateriaal staan met name de budgettaire functie en de economische functie centraal. In de bijbehorende film komt Jaap in aanraking met de inkomstenbelasting. Hij moet belasting betalen in box 1 als ondernemer. Bij de vaststelling van zijn fiscale verplichtingen plukt Jaap echter de vruchten van de **fiscale kerstboom** die de fiscale wetgever heeft opgetuigd om het ondernemerschap te stimuleren.

2. Het boxenstelsel van de inkomstenbelasting in vogelvlucht

2.1 Inleiding

De inkomstenbelasting kent drie inkomensboxen, elk met een eigen heffingsgrondslag en tarief. Vanwege deze boxenstructuur wordt wel gezegd dat de inkomstenbelasting een **analytisch karakter** heeft. Het is namelijk niet zo dat alle inkomsten van een belastingplichtige op één hoop worden gegooid (synthese). Diverse inkomenscategorieën worden door het boxensysteem op hun eigen wijze in de heffing betrokken tegen een uiteenlopend tarief. Daarbij komt ook nog eens dat verliezen in de ene box in beginsel niet kunnen worden verrekend met een positief inkomen in een andere box. De drie boxen zijn:

- Belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1);
- Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2); en
- Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (box 3).

2.2 Box 1

¹ Disclaimer: de informatie in dit hoofdstuk is op persoonlijke titel geschreven door Dr J.L. van de Streek, Verbonden aan de Universiteit van Amsterdam en het Bureau Vaktechniek van Ernst & Young Belastingadviseurs *Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Belastingdienst en de Vereniging van leraren in de economische-maatschappelijke vakken (VECON)*.

Jaap figureert in box 1 en eventueel later – als hij het advies van zijn opa opvolgt om te ondernemen via een bv – in box 2. In box 1 vallen onder andere de volgende inkomenscategorieën (ook wel inkomensbronnen genoemd):

- De belastbare winst uit onderneming;
- Het belastbare loon;
- Het belastbare resultaat uit overige werkzaamheden; en
- De belastbare inkomsten uit eigen woning.

Meteen moet worden opgemerkt dat de inkomenscategorie ‘eigen woning’ een vreemde eend in de bijt is. Het bezit van een eigen woning heeft immers vooral een consumptief karakter. De eigen woning zit om fiscaal-politieke redenen van instrumentalistische aard in box 3. De wetgever wil het eigen woning bezit bevorderen door het – na de aftrek van de **hypotheekrente** – negatieve inkomen uit eigen woning in aftrek te laten komen op de andere inkomenscategorieën van box 1. Anders dan tussen boxen onderling, is binnen box 1 onderlinge verliesverrekening wél mogelijk.

Fiscaaltheoretisch zou de juiste plaats van de eigen woning natuurlijk box 3 zijn.

De tariefstructuur van box 1 is progressief. Naarmate het inkomen hoger is, geldt een hoger tarief. In de onderstaande tabel zijn de tarieven van box 1 opgenomen voor 2013:

Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Belastingtarief ²	Heffing over totaal van schijven
-	€ 19.645	37%	€ 7.268
€ 19.645	€ 55.991	42%	€ 22.532
€ 55.991		52%	

De **progressieve tariefstructuur** is van oudsher gestoeld op het **draagkrachtbeginsel**. Op grond van dit beginsel dienen de sterkste schouders de zwaarste lasten te dragen. Het laatste decennium staat dit beginsel echter onder druk. Zo geldt sinds de invoering van de Wet IB 2001 alleen nog maar voor de inkomsten in box 1 een progressief tarief. Voorts wordt in de politiek en wetenschap steeds vaker gepleit voor een **vlaktaks**, waarvan een kenmerk is dat er slechts één uniform (vlak) tarief geldt. Vanuit de economische hoek is wel de **nutstheorie** aangedragen als rechtvaardiging voor een progressief tarief. Gegeven het afnemend grensnut van elke meer verdiende euro, zou een progressief tarief nodig zijn om een gelijke nutsafdracht aan de staat van elke verdiende euro te garanderen. De voor de hand liggende klacht tegen deze rechtvaardiging is dat nutsniveau's niet

² Inclusief premies volksverzekeringen.

Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Belastingdienst en de Vereniging van leraren in de economische-maatschappelijke vakken (VECON).

kunnen worden gemeten, laat staan dat zij kunnen worden vergeleken tussen verschillende personen.

2.3 Box 2

In box 2 worden de voordelen uit hoofde van een aandelenpakket van 5% of meer in een BV of NV belast tegen een uniform tarief van 25%. De voordelen bestaan uit de ontvangen dividenden en de eventueel behaalde winst bij verkoop van het aandelenpakket.

De 5%-grens is heel belangrijk. Een aandelenpakket van een kleinere omvang valt niet in box 2 maar in box 3. Het aandelenbelang is dan niet 'aanmerkelijk.'

De wetgever wil aandeelhouders met een aanmerkelijk belang (lees: $\geq 5\%$) in een BV of NV grosso modo even zwaar belasten als ondernemers met een eenmanszaak. De keuze van een rechtsvorm wordt dan niet gedomineerd door fiscale overwegingen. Deze vorm van **fiscale rechtsvormneutraliteit** staat bekend als het **globale fiscale evenwicht**.

De effectieve marginale belastingdruk in box 1 voor een eenmanszaak is **44,62%** (zie par. 4 hierna). De marginale belastingdruk voor ondernemen in de BV- of NV-vorm bestaat uit een gecombineerde heffing van vennootschapsbelasting over de winst van de BV of NV en inkomstenbelasting over een uitgekeerd dividend. Deze gecombineerde marginale belastingdruk bedraagt **43,75%** (25% vennootschapsbelasting + $(100\% - 25\%$ vennootschapsbelasting) $\times 25\%$ inkomstenbelasting).

De onderliggende vennootschapsbelasting zorgt er dus voor dat het box-2-tarief niet zo laag is als het lijkt. Als rekening wordt gehouden met de op de (uitkeerbare) winst drukkende vennootschapsbelasting, bedraagt de belastingdruk immers 43,75%.

2.4 Box 3

In box 3 geldt de **vermogensrendementsheffing**. Het inkomen uit sparen en beleggen wordt forfaitair gesteld op 4% van het saldo van privébezitting en privéschulden. Dit saldo wordt aangeduid als de rendementsgrondslag. Tot de privébezittingen behoren bijvoorbeeld banksaldi, aandelen en een vakantiehuisje. Roerende zaken die voor persoonlijke doeleinden worden gebruikt, zoals een tv, auto etc., tellen niet mee als bezitting. Als peildatum geldt 1 januari van het jaar waarover aangifte moet worden gedaan. Vervolgens wordt het forfaitaire rendement van 4% in de heffing betrokken tegen een **proportioneel tarief van 30%**. Het resultaat is dat het saldo van

privébezittingen en privéschulden wordt belast tegen 1,2% (4% x 30%). In feite is de vermogensrendementsheffing dus een **vermogensbelasting**.

Als de belasting toch wordt gespiegeld aan het (werkelijk) inkomen, moet worden geconstateerd dat in box 3 effectief een **degressief tarief** geldt. Als het werkelijk op het privévermogen behaalde rendement slechts 2% is, bedraagt het effectieve tarief maar liefst 60% (2% x 60% = 1,2%). Als het werkelijk op het privévermogen behaalde rendement 8% is, bedraagt het effectieve tarief slechts 15% (8% x 15% = 1,2%).³ Tegenover dit degressieve effect, staat een zogenoemde **Benthamse progressie**. Van het vermogen in box 3 is € 21.139 (partners € 42.278, 2013) vrijgesteld. De waarde van dit **heffingvrije vermogen** neemt af naarmate het vermogen groter is. Een voorbeeld ter verduidelijking.

Voorbeeld

Stel dat het heffingvrije vermogen € 20.000 bedraagt. Mirjam heeft € 40.000 spaargeld. Het effectieve tarief gerelateerd aan het totale vermogen van Mirjam bedraagt dan 0,6% ((1,2% x 20.000)/€ 40.000)x 100%). Mark heeft € 80.000 spaargeld. Het effectieve tarief voor Mark bedraagt 0,9% ((1,2% x 60.000)/€ 80.000)x 100%). Ergo, hoe groter het vermogen, des te hoger het effectieve tarief. Bij een zeer groot vermogen, tendeeft het tarief in box 3 aldus naar 1,2% van het vermogen.

De vermogensrendementsheffing is geïntroduceerd in 2001 omdat het tot dat jaar geldende belastingstelsel een grote leemte kende. In het tot 2001 geldende belastingstelsel was geënt op een (agrarische) analogie met een boom die vruchten afwerpt. Slechts de vruchten van het privévermogen, zoals ontvangen rente en dividend, werden in de heffing betrokken. De aangroei van de stam van de boom, zoals de waardestijging van een aandeel, viel buiten het fiscale inkomensconcept. In de fiscale wetenschap is men het met elkaar eens dat een 'capital gain tax' ofwel een **vermogenswinstbelasting voor particulieren** een betere oplossing zou zijn geweest om de leemte te dichten. De wetgever heeft daarvoor niet gekozen omdat een vermogenswinstbelasting te ingewikkeld zou uitpakken voor particulieren. Voorts zou een vermogenswinstbelasting voor de Belastingdienst grote uitvoeringskosten met zich brengen.

Tot lang na de introductie van de vermogensrendementsheffing, stond box 3 bekend als **pretbox**. Maar de pret is inmiddels velen vergaan. Het forfaitaire rendement is destijds op 4% gezet omdat dit een langjarig gemiddeld risicovrij rendement zou zijn dat een belastingplichtige geacht wordt te kunnen halen. Sinds 2008 ligt de gemiddelde vergoeding op spaartegoeden bij Nederlandse banken daar echter (ver) onder. Met enige regelmaat worden Kamervragen gesteld over de hoogte van het forfaitaire rendement. Het antwoord van de minister van Financiën luidt stevast dat hij niet van

³ Economen hebben erop gewezen dat dit effect extra voordelig uitpakt voor meer vermogende particulieren omdat zij meer risico kunnen nemen, hetgeen zich volgens de economische theorie vertaalt in een hoger rendement.

Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Belastingdienst en de Vereniging van leraren in de economische-maatschappelijke vakken (VECON).

plan is het forfaitaire rendement neerwaarts aan te passen. De dip zou slechts tijdelijk zijn. Bovendien ontbreken door de crisis de budgettaire middelen voor een belastingverlaging.

3. Het bronnenleerstuk

Voordat men in aanraking komt met de Wet IB 2001, moet een in de rechtspraak ontwikkelde sluis worden gepasseerd. Deze sluis staat bekend als het bronnenleerstuk. Pas als er sprake is van een **bron van inkomen**, komt de eventuele belastbaarheid daarvan in beeld (als bijvoorbeeld winst, loon of resultaat uit overige werkzaamheden). De activiteiten van Jaap vormen een bron van inkomen vanaf het moment dat hij voor het wijnbedrijf van buurman Van der Berg een applicatie ontwikkelt.

Er is in theorie sprake van een bron van inkomen indien:

- de belastingplichtige met zijn activiteit deelneemt aan het economische verkeer;
- hij met die activiteit voordeel beoogt; en
- dit voordeel ook redelijkerwijs is te verwachten.

Op grond van het eerste criterium vallen activiteiten die wel een voordeel opleveren maar zich afspelen in de privésfeer, buiten het bereik van de inkomstenbelasting. Hoewel Jaap van zijn moeder 50 euro kreeg voor de ontwikkeling van een boodschappenapplicatie, vormen de inspanningen van Jaap géén bron van inkomen. Door deze klus in de familie sfeer neemt Jaap niet deel aan het economische verkeer. De andere voorwaarden doen er dan niet meer toe.

De rol van het tweede criterium is beperkt. Als namelijk een belastingplichtige bij hoog en laag vol houdt dat hij met zijn activiteiten geen voordeel beoogt (het is bijvoorbeeld een uit de hand gelopen hobby), maar de behaalde voordelen zijn wel degelijk redelijkerwijs te verwachten, dan is toch sprake van een bron van inkomen. Met andere woorden: het derde criterium kan het tweede criterium 'overrulen.' Omdat het derde criterium doorslaggevend is, bestaat er veel rechtspraak over. Hieronder wordt een voorbeeld gegeven dat mede is ontleend aan rechtspraak.⁴

Voorbeeld

Jeroen gelooft heilig zijn eigen artistieke kwaliteiten. In 2013 heeft hij meegedaan aan het een talentenjachtprogramma op tv, maar werd helaas in de eerste rond al weggestemd door de jury. Van zijn spaargeld van € 5.000 neemt Jeroen een album op dat aan platenmaatschappijen wordt gepresenteerd ter verkrijging van een platencontract. Na een rondgang langs diverse platenmaatschappijen, blijkt slechts één platenmaatschappij bereid het album uit te geven. Vanwege het verwachte geringe aantal te albums, verstrekt de platenmaatschappij geen voorschot aan de vennootschap.

⁴ Hoge Raad 3 oktober 2008, nr. 43.961.

Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Belastingdienst en de Vereniging van leraren in de economische-maatschappelijke vakken (VECON).

In het voorbeeld is geen sprake van een bron van inkomen omdat het niet redelijkerwijs te verwachten is dat Jeroen voordeel gaat behalen met zijn artistieke kwaliteiten. Dat betekent concreet dat Jeroen het bedrag van € 5.000 niet in aftrek kan brengen in box 1 als ondernemingsverlies of verlies uit overige werkzaamheden.

Het criterium of het voordeel redelijkerwijs is verwachten, kan tot de nodige hoofdbreken leiden. Wat te denken van jongeren die veel geld verdienen met **het spelen van poker** (al dan niet op internet)? En hoe zit het met **professionele pokerspelers** die een heel jaarinkomen uit het pokerspel halen? De fiscale vraag die hierbij opkomt, is of het behaalde voordeel redelijkerwijs is te verwachten. Het antwoord lijkt ontkennend te luiden omdat het pokerspel als een kansspel moet worden beschouwd. De fiscale kous lijkt dan ook af met de kansspelbelasting (tarief 29%).

4. De eenmanszaak van Jaap

4.1 Fiscale definitie van een onderneming en ondernemer

In de film valt hoofdrolspeler Jaap de **fiscale status van ondernemer** ten deel ná de deal met buurman Van der Berg. In het algemeen wordt een belastingplichtige als ondernemer aangemerkt als voor zijn rekening en risico een onderneming wordt gedreven en hij (mede) aansprakelijk is voor ondernemingsschulden. Voor fiscale doeleinden wordt onder een onderneming verstaan een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid waarmee wordt beoogd, door deelname aan het economische verkeer, winst te behalen. Deze definitie overlapt deels met de algemene inkomensbroncriteria (zie par. 3). Om de **fiscale ondernemingsdefinitie** handen en voeten te geven, zijn in de rechtspraak hulpfactoren ontwikkeld. Die factoren zijn:

- Duurzaamheid en omvang van de werkzaamheden;
- De grootte van de omzet;
- De winstverwachting;
- Ondernemingsrisico;
- Het debiteurenrisico;
- Bekendheid naar buiten toe;
- De omvang van de investeringen;
- De beschikbare tijd;
- Het aantal opdrachtgevers;
- De mate van zelfstandigheid.

Per individueel geval moet steeds een **afweging** van deze criteria worden gemaakt om te beoordelen of sprake is van een onderneming. Dat is geen exacte wetenschap. Veel rechterlijke beslissingen op dit vlak zijn dan ook voor (forse) kritiek vatbaar.

Een andere lastige kwestie is de vraag wanneer een onderneming aanvangt. Omdat wettelijke criteria ontbreken is het niet verwonderlijk dat de Hoge Raad voor het vaststellen van **het aanvangsmoment van een onderneming** een belangrijke rol toekent aan de wil van de belastingplichtige. Als uitvloeisel hiervan is al bij de **eerste voorbereidende ondernemingshandeling** de onderneming in fiscale zin een feit.⁵ In de film krijgt Jaap pas na deal met buurman Van der Berg de intentie om een onderneming te starten. Zijn **eerste voorbereidende ondernemingshandelingen** zijn het maken van een logo en visitekaartjes en het aanpassen van zijn facebookpagina.⁶ Omdat Jaap onderneemt via een eenmanszaak, is automatisch voldaan aan het fiscale vereiste dat de ondernemer aansprakelijk moet zijn voor ondernemings schulden. Een eenmanszaak-ondernemer is zelfs met zijn privévermogen aansprakelijk voor zaakschulden.

4.2 De fiscale ondernemingsfaciliteiten

Het vertrekpunt waarover door een ondernemer in box 1 inkomstenbelasting moet worden betaald, is de winst. Om het ondernemerschap te stimuleren, heeft de fiscale wetgever tal van **ondernemingsfaciliteiten** in het leven geroepen. Deze faciliteiten zijn als het ware **fiscale cadeautjes** voor ondernemers in de vorm van extra aftrekposten, vrijstellingen etc. Op deze plaats worden de twee belangrijkste ondernemingsfaciliteiten besproken, te weten:

- de **zelfstandigenaftrek**; en
- de **MKB-winstvrijstelling**.

Zelfstandigenaftrek

De zelfstandigenaftrek houdt een extra aftrekpost in van € 7.280 en komt in mindering op de winst. Een ondernemer heeft pas recht op deze aftrekpost als hij gedurende het kalenderjaar minimaal 1225 uren aan werkzaamheden voor zijn onderneming besteedt. Alle ten behoeve van de onderneming verrichte werkzaamheden tellen mee, zoals het doen van de administratie.⁷

MKB-winstvrijstelling

De MKB-winstvrijstelling stelt 14% (2013) van de winst vrij van inkomstenbelasting. Elke ondernemer heeft recht op deze aftrekpost ongeacht hoeveel uren hij op jaarbasis besteedt aan zijn

⁵ Dat een onderneming daarna kan mislukken doet daar niet aan af. Ook een mislukte onderneming is fiscaal een onderneming (het verlies is dan aftrekbaar als ondernemingsverlies).

⁶ Het voordeel dat Jaap behaalt met de deal met buurman Van der Berg (150 euro) is dan ook nog geen ondernemingswinst. Omdat er wel sprake is van een bron van inkomen, is het voordeel belast als resultaat uit overige werkzaamheden.

⁷ Er geldt ook nog een relatieve norm: de tijd die totaal wordt besteed aan de onderneming, dienstbetrekking of overige werkzaamheden, moet meer dan helft worden besteed aan de onderneming. Deze relatieve norm geldt niet voor starters (belastingplichtigen die de afgelopen vijf jaar nog geen ondernemer waren).

Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Belastingdienst en de Vereniging van leraren in de economische-maatschappelijke vakken (VECON).

onderneming. De MKB-winstvrijstelling is eigenlijk een **tariefsverlaging voor ondernemers**. Ondernemers betalen slechts belasting over 86% van hun winst (100% -/- 14%).. Het toptarief voor ondernemers in box 1 is dan ook effectief geen 52% maar slechts 44,72% (52% x 86%).

De MKB-winstvrijstelling moet worden losgelaten op de winst nadat deze is verminderd met de zelfstandigenaftrek. De fiscale winstberekening kan aan de hand van het onderstaande voorbeeld worden geïllustreerd.

Voorbeeld

Winst	€ 100.000
Af: Zelfstandigenaftrek	€ 7.280
Grondslag voor de MKB-winstvrijstelling	€ 92.720
Af: MKB-winstvrijstelling 14%	€ 12.981
Belastbare winst uit onderneming	€ 79.739

De fiscale wetgever vindt de MKB-winstvrijstelling (veel) belangrijker dan de zelfstandigenaftrek. Daarom is het bedrag van de zelfstandigenaftrek per 1 januari 2012 vastgesteld op een vast bedrag van € 7.280 en per die datum bevroren. De bevroering houdt in dat het bedrag niet langer jaarlijks wordt verhoogd met de inflatie. Tot 1 januari 2012 was het bedrag van de zelfstandigenaftrek variabel: naarmate de winst hoger was, viel de zelfstandigenaftrek lager uit. Dit degressieve verloop van de zelfstandigenaftrek gaf volgens de fiscale wetgever een verkeerd signaal af. Een groeiende onderneming (lees: meer winstgevendende onderneming) werd immers fiscaal 'gestraft' door een lagere zelfstandigenaftrek. Een dergelijk verkeerde impuls zit niet ingebakken in de MKB-winstvrijstelling. Hoe hoger de winst, hoe groter het absolute bedrag van de vrijstelling.

5. Meer weten?

Voor degenen die zijn geboeid door het belastingrecht en meer willen weten, kunnen de volgende inleidende boeken worden aangeraden:

- O.C.R. Marres, S.J. Mol-Verver en J.L. van de Streek, Hoofdzaken Belastingrecht (Boom fiscale studieboeken), Den Haag: Boom fiscale uitgevers 2013;
- A.O. Lubbers en G.T.K. Meussen, Hoofdzaken winst uit onderneming (Fed fiscale studiereserie), Deventer: Kluwer 2012;
- L.G.M. Stevens en R.C. de Smit, Elementair Belastingrecht voor economen en bedrijfsjuristen, Deventer: Kluwer 2012; en

Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Belastingdienst en de Vereniging van leraren in de economische-maatschappelijke vakken (VECON).

- M.J. Hoogeveen e.a., Inleiding belastingheffing ondernemingen en particulieren, Den Haag: SDU fiscale en financiële uitgevers 2012.

Het zijn boeken die op hbo-instellingen en universiteiten worden gebruikt als inleiding in de fiscale materie.

5. Verantwoording

Dit lespakket is tot stand gekomen in een samenwerking tussen de Belastingdienst, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs en de Vereniging van Economieleraren.

De film is gemaakt door de Moodfactory in opdracht van de drie samenwerkende partijen.

En verder in aparte documenten:

Bijlage 1 Opdrachten

Bijlage 2 Uitwerking opdrachten

Bijlage 3 Samenvatting theorie